

BOEKBESPREKING.

KAREL VAN DE WOESTIJNE, *Afwijkingen*, Bussum, C. A. J. van Dishoeck, 1910.

Toen de Brusselsche dichter Karel van de Woestijne, zoo vertelde mij zijn Bussumsche uitgever, onlangs bij den koning van zijn land op audiëntie was gegaan — het zal een dag-of-wat na het verschijnen van zijn schoonen verzen-bundel, *De Gulden Schaduw*, zijn geweest — sprak Zijn Majesteit van België hem aanstonds toe met een uiting van hartelijke belangstelling, die zelfs bij gansch andere verhoudingen, dan die van koning tot „onderdaan”, zeldzaam heeten mag.

„Ik heb uw boek al!” zei hij met blijde stem *). En in het dan volgende gesprek: „Vertel mij toch eens: hoe komt het dat onze vlaamsche schrijvers hun boeken allen in Nederland uitgeven?” Het was duidelijk dat dit feit den jongen koning hinderde.

*) De heer van Dishoeck had, na daartoe, zooals „etiquette” is, verlof te hebben gevraagd, den koning een fraai gebonden ex. van „*De Gulden Schaduw*” aangeboden. Het onmiddellijk antwoord op de verlof-aanvraag luidde als volgt: „Palais de Bruxelles, den 22 Juny 1910, Mijnheer, Tot antwoord op uwen brief van den 20sten dezer maand, heeft de Koning mij gelast UEd. Zijne beste dankbetuigingen te doen geworden voor het dienstwillig inzicht dat UEd. aangespoord heeft Hem het nieuwe werk van den hooggeprezen dichter, Karel van de Woestyne, tot huldegescenck aan te bieden. Zijne Majesteit staat uwe vraag heel gaarne toe en zal gelukkig zijn het aangeboden werk te ontvangen. Aanvaard, Mijnheer, de verzekering mijner hoogachting. De Minister van 's Konings Huis, Bon Beyens.” Een paar dagen later werd het boek verzonden, waarna, opnieuw binnen zeer korten tijd, de volgende brief den heer van Dishoeck bereikte: „6 Juli 1910, WelEdele Heer, De Koning ontving het mooie werk „*De Gulden Schaduw*” van Karel van de Woestyne, dat UEd. de minzaamheid gehad heeft Hem aan te bieden. De prachtige band van het boekdeel, afgezien van het eigenlijk gezegde gewrocht van den uitmuntenden Vlaamschen dichter, werd in niet geringe mate bewonderd door Zijne Majesteit, die mij in opdracht heeft gegeven u Zijne welgemeende dankbetuiging voor deze zoo welwillende toezending over te maken. Aanvaard, Weledele Heer, enz.”

Het leek mij wel de moeite waard deze toevallig vernomen feiten hier mee te deelen. Een koning, die blijk geeft de nog levende, ja zelfs nog jonge dichters van zijn land te kennen en te bewonderen, is een te merkwaardig verschijnsel om er niet met eenigen nadruk op te wijzen.

Schaamde hij zich voor het land welks ideëele vertegenwoordiger hij is, besefte hij pijnlijk zijn medeverantwoordelijkheid voor het onrecht der miskennis den vaderlandschen dichter aangedaan — den dichter, die méér dan een koning is, immers zijn grootheid alleen aan eigen zielskrachten ontleent? Dan voorzeker verdient hij zelf koning te zijn, ja verheft hij zich mede bóven het koningschap — en is de dichter voldoende gewroken.

Van de Woestijne's antwoord was gemakkelijk genoeg. Er zijn geen uitgevers van litteratuur in Vlaanderen — hoe zou er dan een dichtbundel uitgegeven worden? Er zijn geen uitgevers, er is geen publiek — er is geen verhouding in 's lands geestelijke productie. Dit land brengt schoonheidsdronkene dichters voort, maar geen, of bijna geen, dichtervrienden wier geestdrift zoover gaat dat zij eenige franken over hebben voor 't bezit van de werken dier dichters. Nog pas heeft Victor de Meijere er over gesproken tot zijn interviewer (zie „*Den Gulden Winckel*” van 15 Oct. jl.) „Onze schrijvers worden in Holland gelezen, ja, maar de Vlamen kennen hunne boeken niet.” De schuld? De Meijere geeft ze aan „de taktiek van de uitgevers.” En dan: „er bestaan geen volksbibliotheken op den buiten”.... Het is mogelijk; maar ik zou toch haast denken dat de zaak een weinig dieper zit. De ontwakende cultuur in Vlaanderen geeft mij den indruk van een brand, die op enkele punten — dat zijn de hoofden-en-harten der groote vlaamsche kunstenaars en geleerden — fel opvlamt, maar in andere streken — vooral daar waar heeren in zwarte jassen ijverig te blusschen en te smoren staan — niet dan smeulend voortwoekert. Laten de vlammen wijder om zich heen grijpen, laat het bluswerk ophouden, laat de nieuwe vlaamsche cultuur doordringen in alle belgische huizen, waar de taal verstaan en gesproken wordt, en het vlaamsche volk zal zijn dichters wel leeren kennen en liefhebben, de bibliotheken zullen wel verrijzen, en dan zullen er ook wel boekhandelaars gevonden worden die er hun voordeel in zien, de werken dier dichters uit te geven. Met de stichting der vlaamsche Universiteit, die, naar ik hoor, moet op handen